

BÜLBÜL YUVASI

(bir pərdəli psixoloji, detektiv pyes)

Aqata KRISTININ

“BÜLBÜL KOTTECI”

hekayəsi əsasında

Səhnə üçün işləyəni:

Füzuli YAVƏR

İŞTİRAKÇILAR:

ELEKS	– 30-35 yaşlarında, ciddi görkəmli bir qadın.
CERALD	– onun əri, 40 yaşında.
Dik VİNDİFORD	– Eleksin köhnə sevgilisi.
CORC	– qoca bağban.

Əhvalat Cerald Martinin kənddən aralı, tənha, gül-çiçək və yaşillıq içəricinə qərq olmuş, qədimi üslublu kottəcində baş verir.

Pərdə uzun-uzadı telefon zəngilə açılır.

O qədər də böyük olmayan köhnə ingilis villasının yay verandası. Həsirdən hörülmüş stullar, miz, yellənən kreslo, kiçik divan, dolab, telefon – bir sözlə, iki nəfərlik ailənin nahar etməsi, istirahəti üçün hər şey.

Səhərdir.

Cerald pencəyini geyə-geyə telefona yaxınlaşır, dəstəyi götürür. Bir müddət dinmir, nəhayət səsini çıxarıb soruşur: “Kimdir? Niyə danışmırsınız?”

Dəstəyi qoyub telefonda aralananda bayaqdan gəlib maraqla ərinə baxan Elekslə qarşılaşır. Qadının sual dolu baxışlarını görəncə çiyinlərini çəkir, “Kim idisə dinmədi, görünür ona mənim səsim lazım deyilmiş” deyir.

ELEKS - Nəyə işarə vurursan?

CERALD - Heç nəyə... Parikimi gətir. *(Eleks keçib içəridən pariki gətirənə qədər güzgü qarşısında əyin-başını səliqəyə salır.)*

ELEKS - Başa düşə bilmirəm, yayın bu istisində pariki neynirsən?

CERALD - Görmürsən, daz keçəl olmuşam. *(Qısa saçlı başına əlini çəkir.)* Sən istərsənmi ki, ərin camaat arasına pis görkəmdə çıxsın?

ELEKS - Mənə qalınca... bu görkəmin də kifayət edər.

CERALD - Anladım. Yaman qısqanc olmusan son günlər. Heç mən demirəm ki, bəlkə zəng edən sən o köhnə aşıqındır.

ELEKS - Düz on bir il dövrəmdə fırlansa da bir dəfə olsun belə sevgidən-flandan söz salmadı.

CERALD - Demirdinmi ki, yazığın kasıbçılıqdan başı açılırdı ki. Hələ üstəlik kiçik qardaşını da o dolandırırdı.

ELEKS - Məhəbbət olsaydı kasıbçılıq onun qarşısını kəsə bilməzdi.

CERALD - Hər halda kişilər boş əllə evlənmək fikrinə düşürlər. Lap necə vurulsalar belə...

ELEKS - Qurtuluş vardı. Rəhmətə getmiş uzaq qohumumun mənə illik gəliri iki yüzdən çox olan bir neçə min funt miras qoyduğunu eşitmişdi. Bu hər ikimizin azad, sərbəst yaşamamıza yetərdi.

CERALD - Arvadının varidatı ilə yaşamağı hər kişi öz mənliyinə sığışdıra bilmir. Bəlkə də məhz bu miras söhbəti onu səndən qaçırıb. Illərlə sevgisini dilinə gətirməmiş bir kişi sevdiyinin varlandığını görəncə nəhayət dil açır:

"Bəs mən səni çoxdan sevirdim." Nə icə... komik situasiyadır. Eynəyim hanı? *(Mizin üstən qara gün eynəyini götürüb gözünə taxır.)* Di hələlik, əzizim... *(Əlini qadının yanağına vurub pillələri enir.)*

ELEKS - *(Fikirli halda pıçıldayır.)* Hələlik...

Cerald gedir.

Həngəmələrinin yağ qurumuş ağır dəmir darvazanın ətürpəşdirici cüyültü ilə açılıb- bağlanması eşidilir.

Eleks hələ də bir əlilə verendanın sütununa söykənərək donub qalır. Gözləri yol çəkir.

Qulağında səslər canlanır.

DIKIN SƏSI - Eleks... Nə etdiyini başa düşürsənmi? O adam sənin ruhuna düz gələn deyil. Sən onu zərrəcə tanıdırsan.

ELEKSİN SƏSI - Amma onu sevdiyimə şübhəm yoxdur.

DIKIN SƏSI - Cəmi bir həftədir onunla rastlaşdığın. Necə yəni, bu münasibətə şübhə etmirsən?

ELEKSİN SƏSI - Birini sevib-sevmədiyinə əmin olmaqdan ötrü hamı oturub on bir il gözləyə bilməz ki.

DIKIN SƏSI - Mən səni ilk dəfə gördüyüm vaxtdan sevirəm və sənin də məni sevdiyini düşünürdüm.

ELEKSİN SƏSI - Mən də elə güman edirdim. Gerçək sevginin dadını duyana qədər.

DIKIN SƏSI - Eleks... Dinlə məni, yalvarıram... dəyiş qərarını. Özünü uçuruma atma... Mən səni sevirəm. Eleks... sevirəm, sevirəm...

ELEKSİN SƏSI - Daha nə etmək olar, Dik? Görünür qismət belə imiş. Mən səni illərlə gözlədim. Səndən bir səs çıxmadı. Axırda özüm dil açmaq qərarına gəlmişdim ki, təsadüfən rəfiqəmgildə onunla rastlaşdım. Elə ilk baxışdan bir-birimizə vurulduq. Tezliklə evlənməyi də qərara aldığımız.

DIKIN SƏSI - Yox, sənin o yaramaza ərə getməyinə razı ola bilmərəm. Mən onu, mən onu qətlə yetirəcəyəm, onun axırına çıxacağam...

Eleks xəyaldan ayılır.

Bir müddət narahat halda nəşə düşünür. Fikirli bir tərzdə həyəətə enir, skamyada oturur.

Sakit- sakit oxuyan bülbüllərin nəğməsini dinləyir.

ELEKS - *(Öz-özünə.)* Qərībədir... Düz üç dəfə eyni yuxunu gördüm. Gördüm ki, Dik doğrudan da onu qətlə yetirib. Qanlı əllərlə cəsədin başı üstə dayanıb məmnun-məmnun mənə baxır. Ən qərībəsi isə bu idi ki, mən elə bil ərimin ölümünə sevinirdim, hətta minnətdarlıqla əllərimi Dikə uzadır, o isə qollarımdan dartıb məni öz qucağına sıxırdı...

Nə anlama gəlir bu yuxu görəsən?..

Allah eləməsin, Dik Ceraldla qarşılaşa bilər, aralarında dava-dalaş düşər...

Elə bu an telefon yenə zəng çalır.

Eleks qəfil səsdən diksinərək ayağa qalxır. Bir müddət yerindəcə donub telefona baxa-baxa qalır.

Telefon zəngi davam edir. Nəhayət, tələsik addımlarla telefona gedir. Lakin o dəstəyi qaldırınca telefon susur.

Kim olar görəsən bu?.. Hər halda xeyirliyə deyil... Mənə nə olub?... Elə bil nə isə bir fəlakət ərəfəsindəyəm.

Addımbaaddım yaxınlaşan bədbəxtliyin ayaq səslərini eşidirəm və bu səslər matəm marşı kimi içimdə çox üzücü, anlaşılmaz bir qüssə oyadır...

Dəmir darvazanın ətürpəşdirici səsi yenə eşidilir.

Eleks həyəcanla, təlaşla pilləilərlə enir.

Bir qədər qorxa-qorxa, çəkinə-çəkinə darvaza tərəfə baxır. Gələn yoxdur.

(*Boğuş bir səslə çğırır.*) Cerald!.. Cerald, sənsən gələn?..

CORC - (*Əvvəlcə səsi eşidilir, sonra özü görünür.*) Mənəm, xanım. Narahat olmayın.

ELEKS - (*Təəcüblə.*) Corc... Bu gün sən burda nə edirsən? Axı həmişə bazar ertəsi və bir də cümə günləri gələrdin.

CORC - Məni görəndə təəcüblənəcəyinizi təxmin etmişdim... Cümə günü bizim mülkədar bayram şənliyi təşkil edəcək, ora qatılmaqdan ötrü, düşündüm ki, cümə gününün əvəzinə çərşənbəni işləsəm, hər halda mister Martin və xanımı buna etiraz etməz.

ELEKS - Əlbəttə... nə olar... işləyin. Yəqin ki, doyunca şənələnəcəksiniz orda.

CORC -Heç şübhəsiz... Başqasının hesabına o ki var yeyib-içəcəyini düşünəndə adamın ürəyi dağ boyda olur. Buyurun, bunlar da təzə qəzetlərdi.

(*Qəzet qalağını Eleksə uzadır, yaxındakı gülləri suvarmağa başlayır.*) Bizim mülkədar icarəçilərinə həmişə keyfin istəyən ziyafət verir. Bir də ki, xanım, eşitdim, siz Londona səfərə gedirsiniz. Düşündüm, yola çıxanacan sizi görə bilməsəm, soruşub öyrənim: burda olmadığınız vaxtlar hansı işləri görməyimi istərdiniz? Nə vaxt geri qayıdacağınız barədə necə, bir qərara gəlmədiniz hələ?

ELEKS - Amma mən heç bir səfərə-flana hazırlaşmıram.

CORC -(*Heyrətlənərək.*) Məgər siz sabah Londona getmirsiniz ki?

ELEKS - Yox... Bu da hardan çıxdı belə?

CORC -(*Çiyinlərini çəkir.*) Dünən kənddə ərinizlə rastlaşmışdım. O söylədi. Haçan geri qayıdacağınız hələ müəyyən olunmadığını da dedi.

ELEKS - Boş söhbətdir... Bəlkə də aranızda yanlış bir anlama olub. (*Bir an fikrə dalır.*) Londondan heç xoşlanmıram.

CORC - Hə, ola bilər... Bəlkə də mən yanlış anlamışam. Amma... o, tam dəqiq söylədi bunu. Düzünü bilmək istəsəniz, sizin burda olmanız mənə daha xoşdur.

Mən də ora-bura daşınmağı sevmirəm. Londonu isə heç canım çəkmir.

İndi oralarda maşın əlindən tərپənmək mümkün deyil. Maşını olan

adam da, aydın məsələdir ki, hər yeri gəzib-görməyə can atır. Bu evin keçmiş sahibi mister Eymz də maşın alana qədər çox ləyaqətli, sakit bir centlmen idi.

Aradan heç bir ay keçməmiş evini satmaq fikrinə düşdü. Halbu ki, otaqların hər birinə su kranı, elektrik xətti və sair çəkmək üçün o, bir ətək pul xərccləmişdi Mən ona

deyəndə ki, siz bu xərci heç vaxt çıxara bilməyəcəksiniz, cavabında söylədi ki, bu evi nəqd pulla iki min funta satacaq.

ELEKS - (*Gülümsünərək.*) O bu evdən ötrü üç min alıb.

CORC - İki min. O zaman hamı oturub-durub bu məbləğdən danışırdı.

ELEKS - Yox, canım, o, bu evi üç minə satıb.

CORC - Qadınlar üçün rəqəmlər heç vaxt heç nə ifadə etməyib. Yəni siz indi iddia edirsiniz ki, mister Eymz bu ev üçün utanmaz-utanmaz üç min istəyib?

ELEKS - O bu barədə mənimlə yox, ərimlə danışıb.

CORC - Qiymət ikicə min idi...

Sükut çökür.

Corc işinə davam edir.

Eleks skamyada oturub təzə qəzetləri gözdən keçirir.

CORC - Xanım, yadınıza gəlir, bir neçə il öncə qəzetlərin, demək olar ki, hamısı çox hay-küylü bir məhkəmə prosesindən yazırdı. Çarlz Lemetr... xatırlayırsınız?

Arvadlarını sirlə şəkildə öldürən, yox edən məşhur qatil. Kiraladığı evlərin zirzəmisindən qadın skeletləri tapılırdı. Tez-tez dəyişdiyi arvadlarının çoxu sonradan müəmmalı şəkildə harasa qeyb olurdu

ELEKS - Bu barədə eşitməyən vardı ki? Hamı bu məhkəməni maraqla izləyirdi. İndi nə olub?

CORC - Heç... O zaman müttəhim bacarıqlı vəkillərin köməyi ilə sudan quru çıxmışdı. Belə ki, məhkəmə onun cinayətini sübuta yetirə bilməmişdi.

Lakin başqa əməllərinə görə üç il həbs cəzası vermişdilər ona.

Cəza müddəti bitməmiş türmədən qaçmışdı. Nə qədər axtarsalar da tapa bilməmişdilər.

ELEKS - Hə, yadımdadı hamısı. İndi deyirsən, nəhayət tapıblar onu?

CORC - Hələ də yox... Deyirlər, qəzetlər yenə onun barəsində yazır, guya onu görənlər olub. Düzdü, qiyafətini çox dəyişib, lakin tanıya biliblər.

Baxın görək, o qəzetlərdə bu barədə bir şey yazılmayıb ki. Oxusanız mənə də söyləyərsiniz. Çox qərribə əhvalatdır.

ELEKS - Eh, nəyimizə lazımdı? Qatillərlə, cinayətkarlarla bizim nə işimiz? Bizdən uzaq olsunlar... Hər halda baxaram. Ancaq sonra. İndi özümü narahat hiss edirəm.

Başım ağrayır. Bağçada gəzişəcəyəm bir az.

Bəlkə təmiz havanın, gül-çiçək ətrinin bir xeyri ola.

Eleks güllüyə yollanır. Kollardan çiçək toplayır.

Corc bağcanın dərinliyində görünməz olur.

ELEKS - (Öz-özünə.) Demək, ev iki minə alınıb. O da mənim verdiyim pullarla. Bəs o nə üçün özündən min funt da əlavə etdiyini söyləyib mənə?..

(*Fikrə gedir, bir qənaətə gələ bilmir.*) Ah, bu nədir? (*Gül k lunun dibində yaşıl üzlü kiçik bloknot diqqətini cəlb edir. Götürüb baxır.*)

Cerald Martinin qeyd dəftərçəsi... O bura niyə düşüb? Əla tapıntı oldu. Cerald hər şeydə dəqiq, ölçü-biçi bilən adamdır. Hər işini əvvəlcədən planlaşdırır. Planına ciddi əməl edir.

Yəqin ki, bütün işlərini, sirlərini bura qeyd edib. Hə, Cerald indi baxıb görürük məndən xəlvəti hansı əməllərin varmış... (*Bloknotu vərəqləyir.*) On dörd may. Elekslə nikah. Müqəddəs Pyotr kilsəsi. Saat 02. 30. (*Gülümsəyir.*) Sarsağın biri...

Bu nədir? 18 iyun, çərşənbə. Yəni bu gün. Axşam saat doqquzda... Bəs nə? Heç nə yazılmayıb ki. Hə, yəqin hansı qadınlasa görüşü var.

Ceralda axmaq deyərlər ki, hər şeyi bura yazsın. O da mənim, yaxud bir başqasının əlinə keçsin...

(*Fikrə dalır.*) Hə, ona görə parik, gün eynəyi taxır, şlyapa qoyurmuş ki, sevgilisinin xoşuna gəlsin.

(*Bloknotu tələsik vərəqləyir.*) Cümə günü... Condan pul almaq... Şəhərə getmək. Fotoları çap etmək üçün kağız və dərmanlar...

Eh, bunlar nə axmaq qeydlərdir. Mənə nə dəxli bunların? Heç bir qadın adı, görüş tarixi gözə dəymir axı...

Yox, Cerald, Dik düz deyirmiş, sən mənim ruhuma çox yadsanmış, mən hələ zərrəcə səni tanıya bilməmişəm... Eh, bir də ki, onun qırx yaşı var. Bu güacən oturub məni gözləməyib ki. Hər halda bu vaxtacan müəyyən qadınlar olmamış deyil onun həyatında. Əsası odur ki, bu gündən sonra olmasın... (*Bloknotu cibinə qoyur. Evə tərəf getmək istəyir.*)

Dəmir darvaza astadan cıraldyr. Eleks ayaq saxlayır.

İndi kimdir görəsən gələn?.. Bəlkə Corc çıxıb gedir?

Dikin pıçıltılı səsi eşidilir: "Eleks... gəlmək olar?"

Eleks ilk öncə səsi tanıya bilmir. Darvazaya tərəf bir neçə addım atır. Diklə üz-üzə gəlir.

- DIK** - *(Dayandığı yerdən yenə pıçıltılı səslə soruşur.)* Evdə təksən, Eleks?
- ELEKS** - *(Təlaşla o üzə-bu üzə boylanır, çaşqınlıqdan bilmir nə etsin.)* Dik?.. Dik... sən burda nə gəzirsən?
- DIK** - Bir dostumla balıq ovu məqsədilə bu yerlərə gəlib çıxmışam. "Səyyah gerbi" otelində qalırım. Bir-iki günə çıxıb gedirik. İstədim bura gəlmişkən sənə zəng edim, əhvalını öyrənəm. Nəsə danışa bilmədim. Axırda özüm gəlməli oldum. Necəsən, Eleks? Evlilik həyatın necə keçir ?
- ELEKS** - Sənin burda nə üçün var, Dik? Çıx get, ərim gəlib görər səni.
- DIK** - Narahat olma. Başqa niyyətlə gəlməmişəm. Hər necə olsa da, illərlə dostluq etmişik. Səni heç nədə təqsirləndirmirəm. Əksinə, daim özümü sənin qarşında günahkar hiss ediyəm. Hərçəndi səhv addımı sən atdın. Bununla belə, ürəyimdə həmişə sənin yerin var. Söylə, heç olmasa, məmnunsanmı?
- ELEKS** - *(Bir qədər yumşalır, sanki kövrəlir. Mütəəsir olur.)* Sağ ol, Dik. Sən doğrudan da layiqli dostsanmış. Amma... getsən yaxşıdı. .Ərim çox sərt adamdı. Gəlib səni burda görsə...
- DIK** - Öldürər deyirsən?..
- ELEKS** - *(Sanki birdən dəyişir.)* Gəl əyləş... *(Skamyaya doğru gedir.)* Hələ ki, hər şey əladı... Görürsən də...

Susurlar.

Bülbüllər oxuyur.

Eşidirsən, bülbüllər oxuyur. Buranı Cerald tapıb mənim üçün. "Bülbül yuvası" adı qoyub. "Ev deyil bura, çox nadir bir tapıntıdır" deyir.

"Belə şey adama yüz ildə bir dəfə rast gələr." Düzdü, ən yaxın kənddən hardasa iki mil uzaqdı. Çölün düzündədi. Bu da qulluqçu saxlamağa əl vermir. İndi özüm evin həm qaravaşyam, həm xanımı. Bağçaya xidmət edən bir bağbanımız da var.

- DIK** - Hə, pis deyil...Ancaq insanlardan bir qədər uzaqdır. Bunun isə həm müsbət, həm də mənfi tərəfi var.
- ELEKS** - Bülbüllər sakitlikdə, tənhalıqda daha yaxşı oxuyur. Adamlardan nə qədər uzaq olsaq, o qədər yaxşıdı.
- DIK** - Fikrin çox dağınıqdı, Eleks... Ev, həyat misilsiz ola bilər. Əsas onun içindəki həyatdı, yaşayışdı.
- ELEKS** - Hə... son bir-iki gündür ki, nəsə özümdə deyiləm. Bilmirəm, nə olub mənə?..
- DIK** - Eleks... *(Çəkinə-çəkinə.)* Əzizim... firavanlıq hələ xoşbəxtlik demək deyil.*(Qolunu onun çiyinə qoymaq istəyir.)*

Eleks yana çəkilir. Elə bu vaxt dəmir darvaza yenə cırıldayır.

Eleks təlaşla ayağa qalxır.

- ELEKS** - Qaç, gizlən. Yəqin ki, odur... Belə get. Bağçada ağacların arasına gir. Özünü bağbana göstərmə.

Dik çaşqınlıqdandı, ya nədəndi, ayağa qalxsada yerindən tərpənmir. Eleks qolundan tutub onu arxa tərəfə dartıb aparır.

Cerald gəlir. Əlində kiçik bir çanta və fotoaparat var. Verandaya qalxır. Şlyapasını, parikini çıxarır. Güzgü önündə dayanıb saçını səliqəyə salır.

İçəri qapıya boylanaraq Eleksi çağırır. Cavab cəlməyincə otağa keçir, ordan səsi gəlir:

"Eleks... Eleks..."

Verandaya qayıdıb ucadan səslənir: "Eleks!.. Hardasan?.."

- ELEKS** - *(Əlində bir neçə çiçək gəlir.)* Bağçaya düşmüşdüm. Bağbanla söhbət edirdik. Nə tez qayıtmısan?

- CERALD** - Corc bu gün nəyə gəlib?
ELEKS - Cümə günü gedən yeri var, gələ bilməyəcək deyə işini bu günə salıb. Əsəbi görünürsən ... Nə olub?..
CERALD - Heç nə olmayıb. Yorulmuşam... Qəhvə dəmlə.
(*Yelləncəkli kresloya oturub çantasından çıxardığı qəzetlərə baxır.*)

Eleks otağa keçir.

Bülbüllər oxuyur.

Eleks padnosda iki fincan kofe ilə qayıdıb gəlir. Fincanın birini ərinin qarşısına qoyur, öz fincanını götürüb aralıdan oturur.

- CERALD** - Bəs sənə nə olub?
ELEKS - (*Cibindən çıxardığı bloknotu Ceraldın qabağına atır.*) Bağçada güllərin dibindən tapdım.
CERALD - Ay səni... Bunu mən nə qədər axtarmışam. Yəqin dünən gülləri suvaranda cibimdən düşüb.
ELEKS - (*Yarımtəbəssümlə.*) Hə... artıq sənin bütün sirlərimdən agaham.
CERALD - Ürkəcəyim bir şey yoxdur.
ELEKS - Bəs bu gün axşam saat doqquza təyin etdiyin sevgi görüşü necə?..
CERALD - Hə-ə... onu deyirsən?.. (*Gülümsəyir.*) Bu görüş, Eleks, çox gözəl bir xanımla baş-başa keçəcək.
Cəzibədar gözləri və qumral saçları olan bu xanım hədsiz dərəcədə sənə bənzəyir.
ELEKS - (*Süni ciddiyyətlə.*) Heç nə anlamadım... Sən deyəsən axı cavabdan qaçırsan.
CERALD - Bu gün saat doqquzda... Eleks, sən bilirsən ki, fotoqrafiya işilə nə qədər maraqlanıram.
Zirzəmidəki qaranlıq otaqda laboratoriya da düzəltmişəm özüm üçün. Təzə, rəngli kağızlar əldə etmişəm. İstəyirəm bu axşam neqativləri aşkarlamaqda, şəkilləri çap etməkdə mənə yardımçı olasan.
ELEKS - (*Ərini cırnatmaq məqsədilə.*) Həm də bu iş düppədüz doqquz tamamda icra olunmalıdır, eləmi?
CERALD - Mənim gözəl mələyim, bütün işləri həmişə dəqiq planlaşdırmaq lazımdır ki, nəticəsi yaxşı alınsın.

Susurlar.

- ELEKS** - Cerald, bilsən, sənin barəndə hər şeyi öyrənməyə necə ehtiyacım var...
CERALD - Əzizim, sən onsuz da mənim barəmdə nə var, hamısını bilirsən.
Nortumberlenddə keçən uşaqlıq illərim, Cənubi Afrikada ötən günlərim və Kanadada yaşadığım on il ərzində bəxtimin üzümə necə güldüyü, necə pullar qazandığımı, varlandığımı barədə hər şeyi sənə ətraflı danışmışam.
ELEKS - Bunlar hələ hər şey demək deyil.
CERALD - (*Qəflətən qəhqəhə çəkir.*) Hə-ə... anladım. Gör sən daha nələri öyrənmə arzusundasən. Bilirəm, qadınları ən çox maraqlandıran kişilərin könül sirləridir.
ELEKS - (*Dodaqaltı mızıldanaraq.*) Hər halda həyatında başqa qadınların da izi var. Əgər mən bunlar barəsində də bilsəydim...
CERALD - Bəli, həyatımda başqa qadınlar da olub.
Bunu inkar etməyin nə mənası? Əgər inkar etsəydim belə yəqin ki, sən yenə mənə inanmazdın.
Lakin onu deməliyəm ki, onların heç biri mənim üçün sənə qədər əziz, dəyərli olmayıb... Hə, razı qaldın?.. Bütün bunlar barədə məhz bu gün söz salmağın səbəbi nədir axı?
ELEKS - Heç özüm də bilmirəm. Bütün günü halım özümdə deyildi.
CERALD - Qəribədir... Çox qəribədir...
ELEKS - Burda qəribə olan nədir?
CERALD - Mənim mələyim, mənə heç də elə süzmə. Sadəcə olaraq mən onu dedim ki, "Bu çox qəribədir" və vəssalam.
Axı sən həmişə mehriban və sakit olardın...
ELEKS - Bu gün nədənsə hər şey məni tövrdən çıxarır... Qoca Corcun beyninə dolub ki, guya biz London səfərinə hazırlaşırıq və dediyinə görə, bunu ona sən söyləmişən.

CERALD - *(Tutulur, əsəbini boğmağa çalışır.)* Bay səni, başdanxarab qoca!.. *(Halındakı dəyişgənliyi Eleksin sezdiyini hiss edərək başqa bir tərzdə.)* Deyəsən axı o qoca sarsaq əməlli-başlı xərfləyib.

ELEKS - Axı sən ona nə demişdin ki, o da bu qənaətə gəlib?

CERALD - Mənmi? Mən ona heş nə deməmişəm...Hə-ə... yadıma düşdü. Zarafatla ona Londona gedəcəyimizi bildirdim, yəqin, o da bunu ciddi qəbul edib, yaxud da ki, nə dediyimi dəqiq anlamayıb.

Amma hə halda sən əsil həqiqəti ona başa saldın, deyilmi?

ELEKS - Əlbəttə, belə bir planımızın olmadığını söylədim. Ancaq o dediyinə israr edirdi. Hətta başqa bir söhbət də açdı.

Sən mənə demişdin ki, bu evi alarkən üç min vermişən. Corc isə təkidlə bildirdi ki, vur-tut iki min olub ortada.

CERALD - *(Bir an tutulur, susur.)* Eymz o vaxt pulun iki minini nəqd, minini isə girov sənədilə almaq istəyirdi. Yəqin bizim qoca buna görə yanlışlığa varıb.

ELEKS - *(Yüngülləşir.)* Elə isə hər şey öz yerini aldı...Axşam saat doqquzda... enə bilərik zirzəmiyə...

CERALD - Yox... bu gün foto işinə həvəsim qaçdı. Qalsın sabaha. Sabah saat doqquzda... Viski gətir.

Elə bu an dəmir darvaza cırıldıyır.

Cerald narahat halda ayağa qalxır, "Kimdir gələn?" deyərək pilləkana tərəf gedir.

ELEKS - *(Tutulur. Dikin bağda gizləndiyi indi yadına düşür. Qeyri-iradi halda çığırır.)* Dayan!.. Gələn yoxdur.

Yəqin Corcdur, işini bitirib çıxıb gedir.

CERALD - Hər halda düşüm bir baxım.

ELEKS - *(Təlaşla)* Getmə, Cerald. Viski gətirim. Mən də içmək istəyirəm bu gün...

Ceral onu dinləməyərək darvazaya gedir.

Eleks nigran halda onun arxasınca baxa-baxa qalır.

Səhnə qaranlıqlaşır.

** ** *

Qaranlıqda bülbüllər oxuyur.

ELEKSİN SƏSİ - Dünən axşam üstü darvaza cırıltısına getmiş Cerald qayıdıb yalnız kəndə sarı üz tutub uzaqlaşan bağbanı gördüyünü söylədi. Dik yəqin ki, günbatan tərəfdəki hasarın ucuq yerindən aşılıb getmişdi. Ürəyim bir az da sakitləşdi.

Həmişəki qaydada yatdıq.

Səhər Cerald yenə bəzənib-düzənib hara gedəcəyini söyləmədən evdən çıxdı. Əslində bu gün xırda-xuruş şeylər almaq üçün qəsəbəyə getməliydim. Evdən şıxmamağımı məsləhət bildi. "Nə lazımdısa özüm alıb gətirərəm" dedi.

Səhnə tədricən işıqlanır.

Eleks narahat halda həyətdə gəzişir, bağçada vurnuxur, evə girib-çoxır, özünə yer tapa bilmir.

Deməli, axşama kimi tək qalacaqdım. Bir neçə gün öncəyə qədər belə tənhalıq mənə ləzzət verirdi.

İndi şübhəli rahatsızlıq, qısqanlıq hissləri sakitləşmək, səngimək bilmirdi. Düşüb bağçada gəzir, yelləncəkdə uçunurdum. Nə etsəm də, içimi gəmirən bu duyğulardan qurtula bilmirdim. Gözüm önündə Dik canlanırdı. Onun səsi gəlirdi qulaqlarıma: "Eleks... o adam sənə ruhuna düz gələn deyil. Sən onu zərrəcə tanımırsan." Çox güman ki, düz deyirmiş Dik. Cerald hardasa başqa qadın saxlayırdı. Axşam saat doqquzda... onların görüşü olacaqdı. Mən bunu ona söyləyəndə özünü necə itirmişdi? Foto məsələsi də, yəqin ki, yalandan uydurulmuşdu, özünü müdafiə məqsədilə. Mənə dinclik verməyən təkə qısqanlıq deyildi. Adını tapa bilmədiyim bir qorxunc duyğu da hakim kəsilmişdi qəlbimə. Ceraldın davranışında anlaşılmaz bir qəribəlik hiss edilirdi. London söhbəti nə idi? Əgər o özü bunu deməmişdisə, qoca bağban hardan bilirdi? Corcun arxasınca o nə üçün elə əsəbləşdi, acıqlandı? Məni nə üçün qəsəbəyə getməyə qoymadı? Bəlkə Diki buralarda görüb, bizim görüşə biləcəyimizdən ehtiyat edir? Doğrudanmı o da qısqanlıq keçirirdi? Bilə bilmirdim. Heç bir qənaətə gələ bilmirdim. Bir sübut, bir dəlil yox idi əlimdə. Gün uzununu belə suallarla çırpındım. Birdən ağılıma gəldi ki, Ceraldın həmişə paltar dolabında məndən gizli saxladığı bir çamadanı var, bu çamadanı dolabdan çıxarda bilsəm, açarsam çox sirlər üzə çıxar. Evi ələk-vələk edib Ceraldın açar dəstini tapdım, sirr yumağı çamadanı ordan çıxartdım.

Eleks əlində o qədər də böyük olmayan bir çamadan verandaya çıxır. Əlləri əsə-əsə, nəfəsi təngiyə-təngiyə açarları bir-bir kilidə salaraq çamadanı açmağa çalışır.

ELEKS - (Öz-özünə.) Hər an gəlib çıxa bilər. Çamadanı mənim qarşımda görsə... məhv oldum deməli. Amma içəridə açsaydım daha pis... Darvazanın cırıltısını eşitməzdim. Qəfildən gəlib otağa girərdi. (Çamadandan ayrılıb darvaza tərəfə boylanır, səs gəlib-gəlmədiyinə qulaq verir. Qayıdıb yenə açarları bir-bir kilidə salır. Kilidə düşən açarı tapa bilmir.) Əslində Ceraldaxmaq deyələr ki, onu ələ verə biləcək bir əşyanı çoxdan aradan götürməsin, yox etməsin. Bəs bu çamadanda nələr saxlayır o? Bunu məndən niyə gizlədir?.. Ancaq kişilər qadınlardan fərqli şəkildə daha sentimental olurlar. Məsələn, sevgililərinin şəkillərini, məktublarını cırıb atmağa heç cür əlləri getmir, illərlə onları qoruyub saxlayırlar. (Nəhayət çamadan açılır.) Aha... nəhayət ki... (Qapağı qaldırınca ilk diqqətini çəkən lentə bağlanmış bir topa zərf olur.) Hə... budur... Məktublar... Mən deyirəm də... Divin canı şüşədə olduğu kimi sənə də canın bu çamadanda imiş, Cerald. Daha qurtula bilməyəcəksən məndən. Görək bu məktubları sənə hansı xanım yazıb? Görək sən bunları nə üçün belə əzizləyə-əzizləyə məndən gizli saxlayırsan?.. (Zərfləri bir-bir açıb baxır. Təəccübündən donub qalır.) Bunlar ki, mənim məktublarımdır, evliliyimizə qədər tez-tez yazardım ona. (Yenə çamadanı axtarır. Bir bağlama çıxardıb açır. Çoxlu kağız pullar görünəcəyə qışqırıqla.) Ay Allah... Pullara bax... Gör nə qədərdir... Əgər biz həqiqi ər-arvadıqsa, bunları bəs məndən niyə gizlədib? Ev alarkən yalnız mənim pullarımı xərcləyib. Bunlar da mənim verdiyim istiqrazlar... Bəs bunlar nədir belə? Qəzet kəsikləri. Köhnəlmiş, saralmış... Bunları neyləyir görəsən belə toplayıb? (Bir-bir qəzet kəsiklərinə baxır.) Çarlz Lemetr... məhkəmə prosesi... Bunlar ki, Corcun dediyi həmin qatil haqqında yazılmış bir neçə il öncəki yazılardır. Bunlar Ceraldın nəyinə lazım olub? (Qəzet parçalarını tələsik gözdən keçirir.) Maraqlıdır... Burdakı bəzi cinayət tarixləri Ceraldın qeyd dəftərindəki tarixlərlə üst-üstə düşür.

Ola bilsin, bir təsadüfdür...

Aha, Çarlz Lemetrin burda fotosu da var ki. Saqqala bax, eynəyə bax... Lap alimlərə bənzəyirsən, Lemetr...

Ancaq elə bil sən mənə kimisə xatırladırsan, Çarlz... Kimi, kimi?.. Yadıma sala bilmirəm. Bax, bu fotodakı qaşlar, gözlər... aman Allah, bunlar ki, eynən Ceraldın qaşları, gözləridir. Adam adama nə qədər oxşayarmış. Allah eləməsin, Cerald da sən kimi qatil olsun.

Ah, bura nə yazılıb?..

Şahid qadın: "Mən onu sol ovcunun altındakı qövsvari çarıqdan və bir də bilərzik yerindəki qoşa xaldan tanıdım. (*Qəzet kəsiyi Eleksin əlindən düşür. O yıxılmamaq üçün sütundan yapışır, zorla pıçıldayır.*)

Ceraldın da sol ovcunda belə çarıq, biləyində də qoşa xal... (*Ucadan.*) Ola bilməz! Ola bilməz!! Cerald Martin – Çarlz Lemetr... Ola bilməz...

(*Bir müddət susub qalır, baxışları bir nöqtədə donur, gözlərindən yaş axır.*) Deməli, hər gün buna görə parik, eynək taxıb gedirmiş ki, tanıyan olmasın onu. Mən axmaq isə elə zənn etmişəm ki, hansı qadınlaşa görüşə gedir.

Deməli, buna görəymiş ki, son günlər məndə ona qarşı intuitiv bir qorxu yaranmışdı.

Deməli, gördüyüm eyni məzmunlu yuxularımın mənası da bu imiş...

Cerald növbəti qurbanını qətlə yetirərkən Dik özünü yetirir, onu öldürür və məni xilas edir. Bunun üçün də mən Dikə elə minnətdarlıqla baxırammış.

Çərşənbə günü axşam saat doqquzda... yəni dünən axşam... fotolaboratoriya sayılan zirzəmidə... Orda heç döşəmə də yoxdur... Yeri qazıb məni də ora basdıracaqmış...

Bəs nə üçün o bu işi təxirə saldı?.. Hə... qoca Corcun London səfəri barədəki sözləri onu fikrindən daşındırıb yəqin ki. Bunun üçün də Corca elə açıqlanmış.

Bu axşam saat doqquzda... Deməli, o, planını həyata keçirtməli idi. Deməli, mən ölməliyəm...

Ax nə üçün, nə üçün?..

(*Bir an duruxur.*) Yox. Daha bir dəqiqə belə burda qalmaq olmaz. Nə qədər ki, o yaramaz gəlib çıxmayıb, qaçıb getməliyəm burdan. (*Çamadanı yığışdırıb içəri keçir.*)

Bülbüllər oxuyur.

Darvaza cırıltısı eşidilir.

Cerald gəlir.Əlihdə təzə bir bel var. Keyfi yuxarıdır. Nəsə özü-özünə mızıldanır.

Dayanıb əlindəki belə baxır. Onunla yer qazırmış kimi hərəkətlər edir.

Eleks tələsik pillələri enir. Ceraldla üz-üzə gəlincə donub qalır.

CERALD - Hello! Hara belə geyinib gedirsən?

ELEKS - (*Özünü təmkinli tutmağa çalışaraq.*) Heç... Gəzişmək istəyirdim. Başım ağrayır bir az.

CERALD - Yaxşı... Gəl mən də sənə yoldaş olum. (*Əlindəki beli bir kənarda gizlətməyə çalışır.*)

ELEKS - Yox, yox... Cerald, sən keç evə, istirahət et. Buna elə bir ehtiyac yoxdur. Bir az gəzişib gəlirəm. Birlikdə şam edərik.

CERALD - (*Arvadını şübhə ilə süzür.*) Eleks... nə olub sənə belə?

Rəngin-ruhun qaçıb, yarpaq kimi əsirsən.

ELEKS - (*Özünü heç nə olmamış kimi aparır, zərəm gülümsəyir.*) Cerald, dedim ki, heç nə yoxdur. Bir az narahatam. Gəzintidən sonra hər halda ötüb keçər.

CERALD - (*Hırıldayır, amiranə.*) Mənim bülbülüm, əbəs yerə məndən qurtulmağa can atırsan. Sən istəsən də, istəməsən də, biz bərabər gəzişəcəyik.

ELEKS - (*Daxili səsi*) İsrar etməyə özümdə cürət tapmadım.

Cerald elə bil nədənsə şübhələnmişdi. Onun şübhəsini dağıtmaq üçün hər necə olsa da özümü ələ almalı, təbii davranmağa çalışmalı idim.

Ancaq içimdəki təlaş səngimək bilmirdi. (*Cerald.*) Yaxşı, gəzişək.

CERALD - (*Əlindəki beli kənara atır, Eleksin qolundan tutur.*) Bax belə, əzizim...

Cerald əl-qol ata-ata, nəsə danışa-danışa Eleksi bağçanın içərilərinə aparır.

Gözdən itirlər.

Səhə qaranlıqlaşır.

Bülbüllər oxuyur.

ELEKSİN SƏSİ - Titrətməm keçib getmirdi. Lakin Cerald bir şey hiss etməsin deyə özümü çətinliklə ələ alırdım. Bağçanın dərinliklərinə getdikcə qorxum daha da çoxalır. Gah qəflətən Ceraldın əlindən qopub qaçaraq hasarın ucuq yerindən aşmaq istəyirdim. Gah da qışqıraraq haray qoparmaq. Ancaq səsimi kim eşidəcəkdi ki? Xilas üçün yalnız xəfif bir ümid vardı: bəlkə yenə Dik gəlib çıxıb bura təsadüfən. Əgər o da səhərə qayıtmamış olsaydı. Bir iş də vardı ki, Cerald özünü həmişəki sayaq qayğıkeş və diqqətli, həssas ər kimi aparırdı. Bu da məni azacıq da varsa sakitləşdirirdi. Evə döndükdə hətta odekolonla alnımı ovxaladı, yemək zamanı stolu hazırlamaqda mənə kömək də etdi. Ancaq bilirdim, bütün bunlar nə məqsəd güdüdü. Çox güman ki, o məni şübhəyə salmamağa çalışırdı, həm də bir an gözdən qoymaq istəmirdi.

Səhnə işıqlaşır.

Cerald yellənən kreslosunda oturub kofe içə-içə yenə qəzetlərə baxır. Eleks stolu yığışdırır.

CERALD - Yadına salım ki, bu axşam biz fotoları aşkarlamalıyıq.
ELEKS - *(Əlindəki boçqab stolun üstünə düşür. Özünü tez ələ alır, yarımkinayəli bir tərzdə.)* Guya bunu təkbaşına edə bilməzsən? Dedim ki, halım özündə deyil.
CERALD - *(Sirlili tərzdə gülümsəyir.)* İşə başlayandan sonra hər şeyi unudacaqsan. Həm də ki, o işi bitirincə sən bütün yorğunluğun, narahatlığın qeybə çəkiləcək.
ELEKS - *(Daxili səsi)* Mən güman edirdim ki, bəlkə Ceraldı yenə planını təxirə salmağa nail oldum. Ancaq o, deyəsən, fikrində qəti idi.
CERALD - Bu gün dəmlədiyən kofe çox acı gəldi mənə...
ELEKS - Həmişəki reseptlə dəmləmişəm ki...
CERALD - Bilmirəm, nə isə acıdır kofe...
ELEKS - *(Daxili səsi)* Nə edim indi? Nə edim?.. Qurtuluşa heç bir ümid yoxdur. Bəlkə... bəlkə... Dik hələ oteldədi. Bir təhər ona zəng edim. Tez özünü yetirsin bura. *(Ceralda.)* Mən zəng etməliyəm... qəssaba...
CERALD - *(Gərnəşərək ayağa qalxır, verandada obaşa- bu başa var-gəl edir.)* Nə isə bu gün mən də narahatam, həyəcanlıyam. Elə bil bir yerdə qərar tuta bilmirəm... Qəssabı neyləyirsən? Özü də belə gec vaxtı?
ELEKS - Güman edirsən ki, o dükanını bağlayıb gedib evinə, hə? *(Divardan asılmış saata baxır.)* Hələ doqquzun yarısıdır. İstəyirəm ki, sabaha bizə bir az sümüksüz dana əti göndərsin. Yadıma kotlet düşüb. O qoca qəssab heç vaxt sözümlə yerə salmır.
CERALD - *(Onun başı üstünü kəsdirərək.)* Hə, di zəng etsənə.
ELEKS - Aralan, Cerald. Bəlkə sən qorxursan ki, mən qoca qəssabla könül söhbəti edə bilərəm?

Cerald başını bulayaraq verandanın digər tərəfinə gedir. Siqaret yandırır.

(Ceraldın aralandığını görünə tələsik nömrə yığır. Pıçiltı ilə soruşur.) Bu "Səyyah gerbi" otelidir? Mister Dik Vindiford hələ oteldədir? Onunla danışmaq istəyirdim. *(Gözləyir.)*

CERALD - *(Yaxınlaşır.)* Sən doğrudanmı qəssaba zəng etmişən?
ELEKS - *(Rəngi avazıdır, lakin özünü tez ələ alaraq nazlı bir əda göstərməyə çalışır.)* Di get də, Cerald. Mən telefonda danışanda kimsə başımın üstünü kəsdirirsə nə deyəcəyim tamamilə yadımdan çıxır.

Cerald yenə bir söz demədən, arvadının hərəkətinə əhəmiyyət vermədən siqaretini tüstülədə-tüstülədə var-gəlinə davam edir.

(Daxili səsi.) Çarəsizlikdən nə edəcəyimi bilmirdim. İndi Dik gəlib telefona cavab verəcəkdi. Bəlkə var səsimlə onu köməyə səsləyəydim? Yox, bununla vəziyyəti tamamilə korlayardım.

Cerald aralansa da, hiss edirdim ki, qulağı burdadır. Birdən ağılıma bir fikir gəldi. Cerald eyvanın o başına gedəndə Diklə danışa bilərdim.

O bu üzə qayıdanda dəstəyi əlimlə qapayıb özümü elə göstərərəm ki, guya qəssabla danışiram. (*Gözaltı Ceraldı süzür. Onun bir qədər aralıda olduğunu görünəcə tələsik deyir.*)Danışan" BÜLBÜL YUVASI"ndan missis Martindir.

Hə, mənəm...

(*Ceraldın yaxınlaşdığını görünəcə.*) Cənab qəssab, tanımadınız? Hə, Eleks Martin...

Zəhmət olmasa, sabah səhər bizə altı tikə döyməlik dana əti göndərin. (*Ceraldın aralandığını görür.*) Hə, tez gəl, çox vacibdir... lap tez... ölüm-dirim məsələsi... (*Dəstəyi qapayır.*)

Təşəkkür edirəm, mister Heksuori.

Belə gec saatda sizi rahatsız etməyimdən inciməzsiniz hər halda, çünki bu kotletlər...

(*Əlini dəstəkdən götürür.*) Tez, lap tez özünü yetir... yaman yadıma düşüb. Hə, di sağ olun, mister Heksuori.

(*Dəstəyi yerinə qoyur. Nəfəsi tənqiyir.*)

CERALD - Deməli, sən qəssabla bu tonda danışsanmış...

ELEKS - (*Həyəcanını ört-basdır etməyə çalışaraq.*) Hə, bütün qadın müştərilər kimi...

CERALD - (*Heç nədən şübhələnmədiyi hiss olunur.*) Deyəsən axı, keyfin yerinə gəldi?

ELEKS - Başımın ağrısı azalıb bir qədər. (*Daxili səsi*) Qurtuluşa ümid yaranmışdı.

Hər necə olsa da yarım saata Dik özünü bura yetirə bilərdi.

CERALD - (*Axıra qədər içmədiyi qəhvəni yerə ataraq fincanı Eleksin yığışdırdığı qabların yanına qoyur.*) Bu gün dəmlədiyin qəhvə, düzü, heç könlümə yatmadı.

Cox acı dadırdı.

ELEKS - Dedim ki, həmişəki reseptlə dəmləmişəm. Ancaq bu yeni çeşid qəhvə idi. İstəyirsən köhnəsindən dəmləyim.

CERALD - Yox... Doqquzun yarısından keçib, zirzəmiyə enib işə başlamalıyıq.

ELEKS - (*Daxili səsi.*) Bu sözlərlə Cerald sanki sinəmə bıçaq sancdı. Demək o qərarında qətiydi. Mən isə vaxt udmalıydım. (*Ceralda.*)

Bir az da gözlə. Qoy doqquz olsun. Mən də stolu yığışdırım.

CERALD - Yox, canım mənəm. Nə qədər tez işə başlasaq, erkən yata bilərik. (*Gözləri oynayır.*)

ELEKS - Yaxşı da, Cerald. Sən ki, dəqiqliyi sevən adamsan. Qeyd dəftərində doqquz yazmamışdınımı? Qoy doqquz olsun da.

CERALD - Nə fərqi var, bir az tez, yaxud gec. Daha gözləməyə hövsələm yoxdur.

ELEKS - (*Duruxmuş halda ərini süzür. Daxili səsi.*) İçimi dəhşət bürümüşdü. Artıq

Ceraldın gerçək maskası yırtılmışdı deyəsən. Əlləri titrəyir, gözləri vəcdən işıldayırdı. Aramsız olaraq qurumuş alt dodağını yalayır.

Ancaq mən onu sakitləşdirməli, vaxt udmalıydım. Yerimdən tərpənə bilmirdim.

Ağzımı açıb bir kəlmə danışa bilmirdim. Stula çöküb qalmışdım.

CERALD - (*Arxadan yaxınlaşaraq Eleksin çiyinlərindən tutur, sərt hərəkətlə onu oturduğu yerdən qaldırır.*) Gəl, gəl, quzum, yoxsa deyirsən səni ora zorla aparım?

(*Bu sözləri məzə ilə deməyə çalışsa da səsinə aydın bir qəddarlıq hiss edilirdi.*)

ELEKS - (*Çırpınaraq onun əllərindən çıxır, divara qısıılır.*) Cerald...

sənə bir sualım var. Cavab ver, sonra...

CERALD - Nədir elə?

ELEKS - Bayaq sənə əlində təzə bir bel gördüm. Onu nədən ötrü alıb gətirmisən?

CERALD - Nə cəfəng sualdır? Beli neyləyirlər? Əlbəttə yer qazmaq üçün. Bağçada güllərin dibini yumşaldırıq. (*Ona yaxınlaşır.*)

Eleks, düşək zirzəmiyə, vaxt keçir...

ELEKS - (*Gözü saatdadır.*) Cerald!.. Yaxın gəlmə. Mən... mən sənə bir şey də deməliyəm... müdhiş bir etiraf...

CERALD - (*Maraqla/*) Etiraf?..

ELEKS - Hə, etiraf... (*Daxili səsi.*) Ani olaraq beynimə dəhşətli bir yalan uydurmaq gəldi.

CERALD - Nəyi etiraf etmək istəyirsən? Hə, yəqin ki, keçmiş sevgilinlə bağlı, eləmi?

ELEKS - Yox... Başqa bir şeydi. Əslində sən... hə, sən, sən bunu cinayət də hesab edə bilərsən. Dəhşətli bir cinayət.

CERALD - Maraqlandırdın məni. Söylə görqüm. (*Kresloya çökür.*)

ELEKS - (*Onun qarşısında gəzişərək ağır-ağır, sözləri qıra-qıra, bir gözü saatda, yarımçıqlıq, sirli bir tərzdə danışmağa başlayır.*)

Yadımdadı, sənə söyləmişdim... Mən düz on beş il stenoqrafçı işləmişəm. Əslində, heç də belə deyil. İki dəfə işdən çıxmışdım. Birinci dəfə işdən çıxanda iyirmi iki yaşım vardı. O vaxt yaşlı, ancaq kalan pulu olan biriylə tanış olmuşdum.

O, mənə bərk vurulmuşdu və hətta təkidlə evlənmək istədiyini söyləyirdi.

Bir qədər özümü naza qoydum. Belə fürsətdən kim qaçardı? Axırda razılaşdım. Tezliklə biz nikaha girdik.

(*Susur. Bir gözü saatda götür-qoy edir ki, sonra nə uydursun.*) Onu ələ aldım, danışdıq ki, həyat sığortasını mənim adıma tərtib etdirsin.

(*Ceraldın marağının ardığına görünəcə bir qədər də inamla danışmağa başlayır.*) Mühəribəvaxtı bir müddət hospitalın nəzdindəki aptekdə işlədim.

Ən nadir dərmanlar və zəhərlər, hə, ən dəhşətli zəhərlər

əlimin altındaydı... Ağ toz şəklində çox güclü bir zəhər var. Onun bircə çimdiyi adamı cəhənnəmə vasil edir.

Sənin necə, zəhərlərlə heç tanışlığın var?

CERALD - Yox... bu barədə bilgim çox bəsitdir.

ELEKS - (*Dərindən köks ötürür, nəfəsi darala-darala, həyəcanı arta-artı danışır.*) Amma hər necə olsa, hiosçiamin barədə eşitməmiş olmazsan.

O zəhərdən ölən adamda heç bir iz-flan qalmır. Buna görə də müayinə zamanı həkimlər yalnız "ürək partlaması" diaqnozundan başqa heç bir qənaətə gələ bilmirlər...

Bax, həmin zəhərdən bir az götürüb evdə gizlətmışdim. (*Özünü toplamaq məqsədilə susur.*)

CERALD - Davam elə...

ELEKS - Yox, yox... Qorxuram. Bu sirri necə aç bilərəm? Yaxşısı budur, qoy qalsın başqa vaxta.

CERALD - (*Səbirsizlikə.*) Xeyr, indi danışacaqsan.

ELEKS - (*Köks ötürərək razılaşır.*) Bir ay idi ki, evlənmışdik. Özümdən xeyli yaşlı olan bu adamla çox səmimi davranır, daim qulluğunda durmağa çalışırdım.

O da məni uzaq-yaxın hər kəsə ağız dolusu tərifləyirdi.

Bütün tanışları, yaxınları məni ona sadıq bir arvad kimi tanıyırdı. Axşamlar qəhvə süfrəsini adətən mən özüüm hazırlayırdım.

Bir dəfə ikimizə qalanda onun qəhvə fincanına həmin o dəhşətli zəhərdən bir çimdik

atdım... (*Tamaşaçısını valeh etmiş aktrisa kimi rolunu daha həvəslə, inamla oynayır.*) Hər şey qaydasınca gedirdi. Oturub ona göz qoyurdum. Qəfildən nəfəsi daraldı, gözləri yaşardı, tövçüyə-tövşüyə dedi ki, havam çatmır, bu nə zəqqatum qəhvəymiş...

Qalxıb pəncərəni açdım. Sonra isə oturduğu yerdən qalxa bilmədiyini, heç cür tərpanə bilmədiyini söylədi. Sonra heç ağzını da aç bilmədi. Sonra isə... sonra isə... elə ordaca keçindi.

(*Saata baxır. Razi halda gülümsünür.*)

CERALD - (*Yerindən tərpanmədən bütün diqqətilə gözləri Eleksdədir.*) Sığorta məbləği olaraq nə qədər aldın?

ELEKS - Təxminən iki min funt. Eh, sonra bu pulların hamısını birjada havaya sovurdum. Təkrar köhnə işimə dönməli oldum.

Amma daha orda uzun müddət qaxılıb qalmaq fikrində deyildim. Başqa

bir kişiylə rastlaşdım. Yenidən öz qızlıq soyadıma qayıtdığımdan bu adam mənim əvvəlcədən ərdə olduğumu heç bilmədi.

Təzə nişanım gənc idi, həm yaraşılıqıydı, həm də zəngin. Toyumuz Sasseksdə oldu. Bu

dəfəki ərim öz sığortasını mənim adıma tərtib etdirməsə də, vəsiyyətnaməsini imzalamışdı mənim xeyrimə... Birinci ərim kimi bu da ona qəhvə dəmləməyimə bayılırdı. (*Fikrə dalaraq gülümsünür.*)

Axı, mən çox gözəl qəhvə dəmləyirəm, elə deyilmi?

Cerald fikrə dalıb, sanki gipnoza uyub.

Kənddə yaşadığımız vaxtlar bir-iki dost-tanış vardı. Bir gün şam yeməyindən sonra ərimin qəfil ürək tutmasından vəfat etdiyini eşidəndə halıma yaman yandılar...

İkinci ərimdən mənə dörd min funta yaxın bir miras qaldı. Bu dəfə birjada oynamaqdan çəkəndim, pullarımı

yararlı yerlərə yatırdım. Sonra isə... *(Susur.)*

CERALD - *(Sanki pıçıltı ilə.)* Sonra isə - nə?..

ELEKS - Sonra isə sən... Sən çıxdın qarşıma.

CERALD - *(Titrəyən barmağını ona uzadaraq.)* Qəhvə! Pərvərdigara! Acı qəhvə...

Eleks çaşqın-çaşqın baxır.

Mən indi anladım ki, qəhvə niyə elə zəqqum kimiymiş. Sən iblissənmiş! Yenidən öz iyərənc əməllərinə başlamısan.

Sən məni də zəhərlədin, deməli! *(Kreslonun dirsəkliyindən yapışaraq ayağa qalxmaq, arvadının üstünə şığımaq istəyir, lakin elə bil yerindən qopa bilmir.)*

ELEKS - Yox, Cerald, yox, elə deyil.

CERALD - *(Yerindən qalxa bilməsə də başını irəli uzadır, gözlərini ona zilləyərək.)*

Ifritənin biri, ifritə. Son nəfəsimdə də olsa səni cəhənnəmə vasil edəcəyəm.

(Sanki kresloya yapışmış, yerindən qopa bilmir. Dəhşətli tərzdə ulayır.) Uuu...uu...

ELEKS - *(Yalanının iş keçdiyindən tamamilə əmin olunca arxayınlaşmış, qalibənə bir tərzdə.)* Əbəs yerə çırpınırsan. Yerindən dəbərə bilməyəcəksən daha.

Zəhər artıq öz işini görməkdədir.

CERALD - *(Elə bil kresloya zəncirlənib, çırpınır, kreslo ləngərləyir, lakin o, yerindən qalxa bilmir ki, bilmir.)* Ola bilməz!.. Ola bilməz... Doğrudanmı?! Doğrudanmı?..

ELEKS - *(Daxili səsi)* Sanki istəyimə nail olmuşdum. Uydurduğum yalan zəhər kimi iş görməkdəydi.

Lakin bir anda hər şey alt-üst də ola bilərdi.

Cerald var gücü ilə çırpınırdı. O, gipnoz vəziyyətindən

çıxsa yəni şimşək kimi üstümə çaxılanda. Saat doqquz olurdu. Dik gəlib çıxmırdı. Gözümü

Ceralddan çəkib bir addım aralana bilmirdim. Elə sanırdım ki, həmin andaca o yerindən qalxıb üstümə atılacaqdı. *(Ceralda.)*

Sakitləş, əzizim, sakitləş... Nə etmək olar daha? Taleyinlə barış...

Elə bu an darvaza cırıldıdır.

Dikin həyəcanlı səsi eşidilir.

DIK - Eleks!.. Eleks... Nə baş verib burda?

ELEKS - *(Sevincdən çığırır.)* Dik! Dik, tez özünü yetir! *(Sürətlə onun qabağına qaçır. Pillələri enincə həyəcədən, qurtuluş sevincindən huşunu itirir, yıxılır.)*

DIK - *(Onu dikəldir, həyəcanla soruşur.)*

İlahi, Eleks... Mənim körpə quzum, zavallı qızcıqaz, nə oyun açıblar sənə başına?

ELEKS - *(Başı ilə verəndəni göstərir, bir təhər pıçıldaır.)* Orda... ordadı...

DIK - Kim, kim ordadı?

(Eleksi pilləkəna söykəyib tez verəndəyə qalxır. Ceraldı bərəlməmiş gözlərlə kresloda

görəncə heç nə anlamayaraq təəccüblə, heyrətlə o üzə-bu üzə boylanır, gəlib Ceraldın üzünü yavaşdan sillələyir. Cerald tərpənir. Nə baş verdiyini anlaya bilmir.

Eleksin yanına qayıdır. Onu ayağa qaldırır.)

Gözlərini aç, Eleks. Mənəm – Dik. Nə olub, söylə.

ELEKS - *(Hələ də özünə gəlməyərək təşvişlə verəndəyə tərəf boylanır, pıçıldaır.)*

Orda... orda...

DIK - Orda Ceralddan başqa heç kim yoxdur. O da... o da, deyəsən... ölüb.

ELEKS - *(Yumulu gözlərlə.)* ...Havam çatmır, dedi... Mən pəncərəni açdım... Sonra isə... sonra isə... ordaca keçindi. *(Halsız halda Dikin qucağına yıxılır.)*

Səhnə qaranlıqlaşır.

2008, sentyabr.